

ΣΧΟΛΗ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ και ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΩΝ ΜΕΣΩΝ και ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΩΝ

Πτυχιακή Εργασία

Μαρασμός / Marasmus

Όνοματεπώνυμο: Γκράσσο Ιωάννης

A.M.: 3819014

Επιβλέπουσα Καθηγήτρια: Πασχαλίδου Μαρία

Μαρασμός / Marasmus

Μέλη Τριμελούς Εξεταστικής Επιτροπής

Κωνσταντίνος Καλατζής, επίκουρος καθηγητής του τμήματος Πολιτισμού και Δημιουργικών Μέσων και Βιομηχανιών με γνωστικό αντικείμενο τη Ανθρωπολογία, τα μέσα και αναπαράσταση

Ιουλία Πεντάζου, επίκουρη καθηγήτρια στο τμήμα Πολιτισμού, Δημιουργικών Μέσων και Βιομηχανιών με γνωστικό αντικείμενο τις ανθρωπιστικές επιστήμες και τα ψηφιακά μέσα.

Μαρία Πασχαλίδου, επίκουρη καθηγήτρια του τμήματος Πολιτισμού και Δημιουργικών Μέσων και Βιομηχανιών με γνωστικό αντικείμενο τις Εικαστικές Τέχνες και την Κινούμενη Εικόνα.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. ΠΡΟΛΟΓΟΣ	3
2. ΠΕΡΙΛΗΨΗ	4
3. ABSTRACT	5
4. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	6
5. ΘΕΜΑ	7
6. ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΕΣ ΕΠΙΡΡΟΕΣ	8
7. ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ	13
7.1. ΑΕΡΑΣ	14
7.2. ΝΕΡΟ	15
7.3. ΓΗ	16
7.4. ΑΝΘΡΩΠΟΣ (ΦΩΤΙΑ)	18
8. ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ	21
9. ΧΩΡΟΙ ΚΑΙ ΤΟΠΟΘΕΣΙΕΣ	22
10. ΑΚΤΙΒΙΣΤΙΚΗ ΤΕΧΝΗ	23
11. ΕΠΙΛΟΓΟΣ	25
12. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	26

1. ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Πριν την ανάλυση του καλλιτεχνικού έργου, θα ήθελα να ευχαριστήσω αρχικά την επιβλέπουσα καθηγήτρια και μέλος της εξεταστική επιτροπής Μαρία Πασχαλίδου η οποία ήταν παρούσα καθ' όλη τη διάρκεια της υλοποίησης του πρότζεκτ και της συγγραφής της πτυχιακής εργασίας και έδινε τις πολύτιμες κατευθυντήριες οδηγίες και συμβουλές της. Επίσης γενικότερα ευχαριστώ το τμήμα Πολιτισμού και Δημιουργικών Μέσων και Βιομηχανιών που με εφοδίασε στα χρόνια της φοίτησής μου με τις απαραίτητες δεξιότητες και γνώσεις για να ανταπεξέλθω στις επιταγές της εργασίας. Έπειτα ευχαριστώ τον φίλο μου Τάσο Καρα για την πολύτιμη βοήθεια του, καθώς είχε τον ρόλο του βιντεολήπτη στο performance. Τέλος, θα ήθελα να ευχαριστήσω την οικογένειά μου, που ήταν δίπλα μου, κυρίως ψυχολογικά, σε όλη τη διάρκεια της φοίτησής μου.

2. ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Ο τίτλος της πτυχιακής εργασίας Μαρασμός / Marasmos αποκαλύπτει την κατάσταση που επικρατεί στη φύση σήμερα. Σκοπός της, αφενός να παρουσιάσει με έκδηλο τρόπο την καταστροφή που έχει υποστεί το περιβάλλον και συγκεκριμένα την «φθορά» των στοιχείων της φύσης (αέρας, νερό, γη). Αφετέρου να προσπαθήσει να αφυπνίσει τους ανθρώπους ώστε να πάρουν την κατάσταση στα χέρια τους μέσα από προσωπικές δράσεις. Αρωγός σε αυτό το εγχείρημα οι καλλιτεχνικές επιρροές από το χώρο της περιβαλλοντικής τέχνης. Αυτά γίνονται πράξη με τη βοήθεια πολλών μεθόδων, όπως καλλιτεχνικές κατασκευές, γκράφιτι, πλάνα καθημερινότητας, ζωγραφική, animation και όλα δεμένα αρμονικά με τη μορφή του βίντεο art. Τέλος, ο ακτιβισμός και η ανάγκη προσωπικής δράσης έρχεται ως λογικό αποτέλεσμα των όσων προηγήθηκαν και αφυπνίζουν τον θεατή.

Λέξεις κλειδιά: περιβάλλον, φύση, αέρας, γη, νερό, ακτιβισμός, δράση

3. ABSTRACT

The title of the thesis, Marasmos, reveals the state of nature. On the one hand its purpose is to present in an obvious way the destruction that the environment has suffered and, in particular, the destruction of the elements of nature (air, water, earth). On the other hand, it tries to wake people up to take matters into their own hands through personal action. The artistic influences from the field of environmental art assisted this project. These are put into practice with the help of many methods, such as artistic constructions, graffiti, shots of everyday life, painting, animation and all tied together in the form of video art. Finally, activism and the personal action comes as a logical result and awakens the viewer.

Keywords: environment, nature, air, earth, activism, action

4. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στη παρούσα εργασία διερευνάται το θέμα της μόλυνσης του περιβάλλοντος. Με βασικό εργαλείο το βίντεο και συμπληρωματικές πρακτικές το performance, τη μακέτα, τη φωτογραφία, το σκίτσο, το γκράφιτι και το animation, επιχειρείται η ανάδειξη του προβλήματος και η ενθάρρυνση ακτιβιστικής δράσης από τους πολίτες. Η Περιβαλλοντική Τέχνη με τους εκπροσώπους της προσπαθεί να αφυπνίσει την ανθρωπότητα για τους κινδύνους της καταστροφής της φύσης που πλέον είναι ορατοί. Με αναφορά και επιρροή από σύγχρονους καλλιτέχνες (Gregg Segal, Mandy Barker, Bill Viola, Kira Piron) δημιουργήθηκε ένα έργο με την αισθητική τόσο του συμβολισμού όσο και του ρεαλισμού.

5. ΘΕΜΑ

Το θέμα της παρούσας εργασίας είναι η καταστροφή της φύσης από ανθρώπινο χέρι και στόχος της να καταφέρει να στρέψει τη συνειδητή ματιά του ανθρώπου ώστε να δει το πρόβλημα και να αφυπνιστεί. Με άλλα λόγια, κύριος στόχος της εργασίας είναι ο περιβαλλοντικός αλφαριθμητισμός. Ο Roth (1992) όρισε τον περιβαλλοντικό αλφαριθμητισμό ως αλλαγή στη σκέψη και την συμπεριφορά του ατόμου απέναντι στη διαχείριση περιβαλλοντικών προβλημάτων.

Ο άνθρωπος επεμβαίνει πλέον με το πιο εγωιστικό τρόπο στη φύση και συνέπεια αυτής της συνήθειας είναι η καταστροφή του περιβάλλοντος χώρου. Οι κραυγές αγωνίας από καλλιτέχνες σε όλο τον κόσμο πληθαίνουν χρόνο με το χρόνο και το μήνυμα που φωνάζουν είναι ένα: «μη καταστρέφετε τον πλανήτη».

6. ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΕΣ ΕΠΙΡΡΟΕΣ

Η Βρετανίδα φωτογράφος Mandy Barker¹ έχει ασχοληθεί με τη μόλυνση του περιβάλλοντος, ειδικότερα με τα πλαστικά σκουπίδια στη θάλασσα. Μέσα από το καλλιτεχνικό της έργο επιθυμεί να ευαισθητοποιήσει τους ανθρώπους για το μέγεθος αυτού του προβλήματος. Το 2019 μάλιστα συνεργάστηκε με το υπουργείο εξωτερικών του Ηνωμένου Βασιλείου για μια επιχείρηση καθαρισμού σε ένα ακατοίκητο νησί, ένα μνημείο παγκόσμιας κληρονομιάς της UNESCO. Μέσα από αυτή την κίνηση, συλλέχθηκαν 10 τόνοι πλαστικού και καταγράφηκαν στο αντίστοιχο φωτογραφικό πρότζεκτ.

Εικόνα 1: *Plastic on Shore III*, Mandy Braker, June 2023

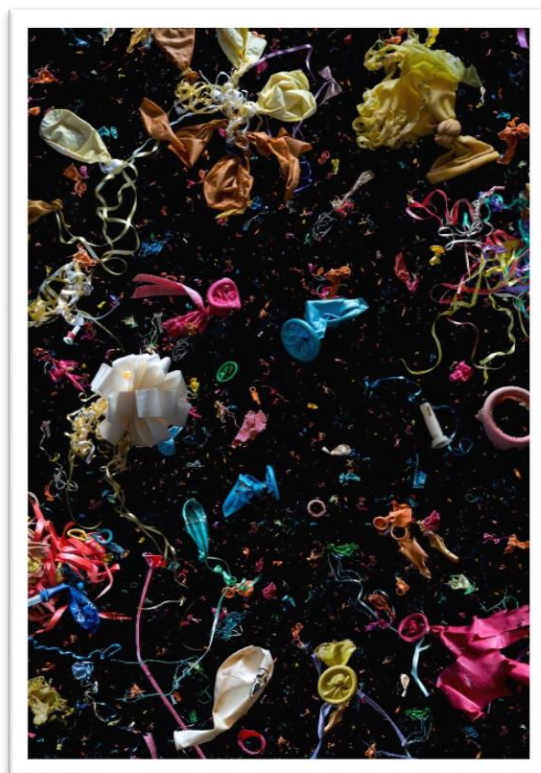
Αυτό το πρότζεκτ μου έδωσε την ιδέα για την προσωπική ακτιβιστική δράση. Αποφάσισα κι εγώ με τη σειρά μου να πάω σε περιοχή του Βόλου όπου υπάρχουν

---

¹ Το πρότζεκτ της Mandy Barker ανακτήθηκε από την προσωπική της ιστοσελίδα <https://www.mandybarker.com/crown-251>

σκουπίδια για να καθαρίσω το χώρο και να φωτογραφίσω τη ποσότητα των απορριμμάτων που υπήρχαν εκεί.

Ενδιαφέρον πρότζεκτ της Mandy Barker είναι και το *where...am I going* στο οποίο παρουσιάζει θραύσματα και κομμάτια από πλαστικά μπαλόνια. Μάλιστα αναφέρει πως πάνω από το 90% των απελευθερωμένων μπαλονιών ανεβαίνει σε υψόμετρο μιλίων, πριν σπάσουν σε εκατοντάδες θραύσματα και πέσουν στη θάλασσα. Οι εικόνες της παρουσιάζουν τα σκουπίδια αυτά λες και αιωρούνται στο διάστημα. Επηρεασμένος από αυτό, στο video art μου, με την πρακτική του animation, έφτιαξα σκουπίδια που αιωρούνται στο διάστημα και καταλήγουν σε ένα κάδο απορριμμάτων, στον οποίο υπάρχει η γη.

Εικόνα 2: *WHERE... am I going*, Mandy Barker

Αντίστοιχα ο φωτογράφος Gregg Segal² με το πρότζεκτ “7 Days of Garbage” επιχείρησε να αφυπνίσει καθημερινούς ανθρώπους για το πρόβλημα των σκουπιδιών και να προσπαθήσει να αλλάξει τις συνήθειες τους. Ζήτησε από γνωστούς και φίλους να συλλέξουν τα σκουπίδια τους για μία εβδομάδα και έπειτα τους φωτογράφησε μέσα σ αυτά. Το αποτέλεσμα αυτών, ήταν εικόνες που παρουσιάζουν σε πρώτο πλάνο τα άπειρα σκουπίδια των ανθρώπων αυτών, οι οποίοι μοιάζουν μικροί και αβοήθητοι μέσα στα απορρίμματά τους. Έτσι, συμβολικά κι εγώ, τοποθέτησα animation σκουπίδια, σε πρώτο πλάνο μέσα σε φωτογραφίες φυσικών τοπίων.

Εικόνα 3: *Dana, 7 days of garbage, Gregg Segal, 2015*

---

² Το πρότζεκτ “7 Days of Garbage” του φωτογράφου Gregg Segal ανακτήθηκε από την προσωπική του ιστοσελίδα <https://www.greggsegal.com/P-Projects/7-Days-of-Garbage/1/caption>

Εικόνα 4: *Sam and Jane, 7 days of Garbage*, Gregg Segal, 2015

Αυτοί οι καλλιτέχνες με επηρέασαν μέσα από το έργο τους και αποφάσισα με τη σειρά μου να εντάξω στην εργασία το μεγάλο θέμα της μόλυνσης του περιβάλλοντος από τα απορρίμματα. Ένα πρόβλημα που απασχολεί ιδιαίτερα πολλές μεγάλες ελληνικές πόλεις, όπως και τον Βόλο. Χρησιμοποιώντας την τεχνική της φωτογραφίας και του animation, υψώνω και εγώ τη φωνή μου μαζί με τους καλλιτέχνες.

Αποκορύφωμα όμως αυτών των καλλιτεχνικών έργων, για μένα, είναι η δημιουργία των Bill Viola και Kira Piron με τίτλο *Martyrs*³. Οι καλλιτέχνες εξανθρώπισαν τα τέσσερα στοιχεία (γη, αέρας, φωτιά και νερό) και τα κατέστησαν μάρτυρες. Το έργο αποτελείται από τέσσερα παράλληλα βίντεο και το κάθε στοιχείο δέχεται επίθεση μέχρι την πλήρη υποταγή του. Είναι ένα ξεκάθαρο μήνυμα πως ο

---

³ Πληροφορίες για το έργο “Martyrs” ανακτήθηκαν από την ιστοσελίδα του καθηδρικού ναού Αγίου Παύλου στο Λονδίνο https://artandchristianity.org/ecclesiart-listings/bill-viola-kira-pirov-martyrs?fbclid=IwAR3DO7IRyR0M98gwrZl92DDXk2K1ygAN_ZK1jYVLb5ZZIOniCsZHinvMN

άνθρωπος «σκοτώνει» αργά και μεθοδικά τα θεμέλια αυτού το κόσμου χωρίς να τον ενδιαφέρουν οι καταστροφικές συνέπειες αυτής της ενέργειας. Το συγκεκριμένο έργο μάλιστα εκτίθεται μόνιμα στον Καθεδρικό ναό του Αγίου Παύλου στο Λονδίνο. Πάνω λοιπόν σε αυτό το έργο, στηρίχτηκε και το δικό μου. Τα στοιχεία της φύσης εξασθενούν και η αιτία είναι το ανθρώπινο χέρι.

7. ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ

Επηρεασμένος τόσο από το καλλιτεχνικό έργο *Martyrs* όσο και από την επικαιρότητα, αποφάσισα να δημιουργήσω ένα βίντεο χωρισμένο σε τέσσερα μέρη. Τα τρία πρώτα δείχνουν με ένα επικριτικό ύφος την καταστροφή του αέρα, νερού και γης ενώ το τελευταίο μέρος αποτελεί μια προσωπική ακτιβιστική κίνηση, μια αντίδραση που σαν μια ευεργετική, αυτή τη φορά, φωτιά έχει σκοπό να συμπαρασύρει κι άλλους ανθρώπους να πάρουν στα χέρια τους την κατάσταση και με δράσεις να «σώσουν» τα στοιχεία της φύσης που αποτελούν το κόσμο μας.

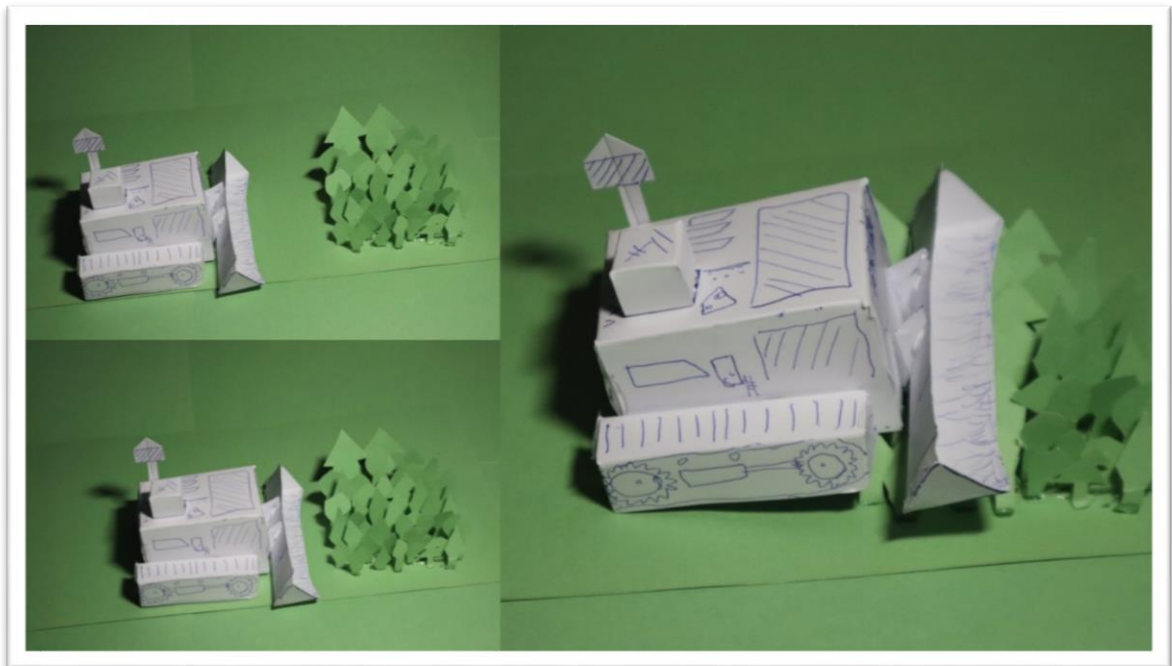
Τα στοιχεία και οι δυνάμεις της φύσης απασχολούν από την αρχαιότητα τον κόσμο. Οι προσωκρατικοί φιλόσοφοι βασίστηκαν σε αυτά για την ερμηνεία του κόσμου. Ο Θαλής πίστευε ότι το νερό είναι το πρωτεύον στοιχείο ενώ αντίθετα ο Αναξίμανης τον αέρα. Ο Αναξίμανδρος διατύπωσε πως τα τέσσερα στοιχεία περιπλέκονται μεταξύ τους και μια κοσμική δύναμη δικαιοσύνης εξασφαλίζει την ισορροπία ενώ τέλος ο Εμπεδοκλής υποστήριξε πως τα τέσσερα στοιχεία συνυπάρχουν και αποκαλούνται ριζώματα. Μέσα από την συνύπαρξη αυτή δημιουργείται είτε η γέννηση είτε η φθορά (Kirk G.S., Raven J.E., Schofield M.,2006)

Ο άνθρωπος ανέκαθεν προσπαθούσε να δαμάσει τη φύση. Να εκμεταλλευτεί αλόγιστα τα στοιχεία που την απαρτίζουν προς δικό του όφελος χωρίς να σκεφτεί τις συνέπειες που θα προκληθούν. Η φύση πλέον υποφέρει ενώ η ζωή όλων έχει γίνει ασφυκτική. Το βίντεο αρχίζει λοιπόν με τρία σήματα που συμβολίζουν τον αέρα, το νερό και τη γη: Ο χημικός τύπος του οξυγόνου, ένα δέντρο και μια σταγόνα.

7.1 ΑΕΡΑΣ

Η αρχή γίνεται με την μόλυνση του αέρα. Ένα στοιχείο συνυφασμένο με την ίδια τη ζωή για τον άνθρωπο. Το καυσαέριο μολύνει την ατμόσφαιρα ενώ οι μπουλντόζες από την γειτονιά μου στο κέντρο του Βόλου δημιουργούν ηχορύπανση. Ο ρεαλισμός κυριαρχεί με τις εικόνες των μηχανημάτων και την ύπαρξη θορύβου ενώ συγχρόνως παρεμβάλλονται εικόνες κατασκευής μια πόλης μινιατούρας. Τα πλάνα της πόλης δεν είναι σταθερά, το ένα καλύπτει το άλλο. Χρησιμοποιήθηκε φίλτρο που δημιουργεί περισσότερη κίνηση και θόρυβο ώστε να τονιστεί το χάος που επικρατεί. Η μινιατούρα στο τέλος αντανακλά το αποτέλεσμα των ρεαλιστικών πλάνων. Οι μπουλντόζες ισοπέδωσαν τη φύση, το οξυγόνο χάθηκε και τη θέση τους παίρνει μια άσχημη, μολυσμένη και ασφυκτική μεγαλούπολη.

Εικόνα 5: Μακέτα & Stop motion animation, Γκράσσος Ιωάννης, 2023

Εικόνα 6: Κατασκευή μακέτας & βίντεο καταγραφή, Γκράσσο Ιωάννης, 2023

7.2 ΝΕΡΟ

Το δεύτερο μέρος του βίντεο αφορά τη μόλυνση του νερού. Η εκκίνηση γίνεται με πλάνα από σκουπίδια στη θάλασσα. Έπειτα κατασκευάζεται μια μακέτα που συμβολίζει πως ο άνθρωπος γίνεται παράτυπα κυρίαρχος της φύσης φτιάχνοντας τον δικό του περιβάλλον και χρησιμοποιεί τα υλικά της φύσης για καθαρά δικό του όφελος. Παράλληλα, εμφανίζονται με την απλή μέθοδο του σκίτσου πλοία στη θάλασσα που όλο και πληθαίνουν. Όσο μεγαλώνει ο αριθμός των πλοίων, τόσο σκουραίνει το χρώμα της γραμμής του σκίτσου συμβολίζοντας τη μόλυνση της θάλασσας. Κάποια στιγμή ένα από τα πλοία βουλιάζει. Στο πλάνο εμφανίζεται ένα βάζο με μαύρο μελάνι που αντιπροσωπεύει το πετρέλαιο. Όπως το μελάνι απλώνεται στη μακέτα και την καταστρέφει, έτσι και το πετρέλαιο αφανίζει κάθε ζωντανό θαλάσσιο οργανισμό προκαλώντας ανεπανόρθωτη ζημιά στη θάλασσα.

Εικόνα 7: *Animation, Σκουπίδια στη θάλασσα & Κατασκευή μακέτας*, Γκράσσο Ιωάννης, 2023

7.3 ΓΗ

Το τρίτο μέρος σχετίζεται με το στοιχείο της γης και συγκεκριμένα με τα δέντρα. Με τη μέθοδο του γκράφιτι δημιουργήθηκε ένα συμβολικό δάσος. Το πλάνο με το πριόνι στον κορμό συμβολίζει τη καταστροφή του. Εκατομμύρια δέντρα κάθε χρόνο κόβονται με σκοπό τόσο να χρησιμοποιηθεί από τους ανθρώπους η «κενή» γη που μένει πίσω όσο και να καλύψει υλικές ανάγκες η ανθρωπότητα από τους κορμούς. Έπειτα με κόκκινο σπρέι σημαδεύονται τα δέντρα-γκράφιτι και στο τέλος η φωτιά καταστρέφει ολοσχερώς το δάσος και ό,τι ζούσε μέσα σ αυτό. Το μεγάλο X με το κόκκινο σπρέι συμβολίζει το σημάδι που γίνεται στα δέντρα που πρόκειται να κοπούν.

Εικόνα 8: *Performance & Spray art*, Γκράσσο Ιωάννης, 2023

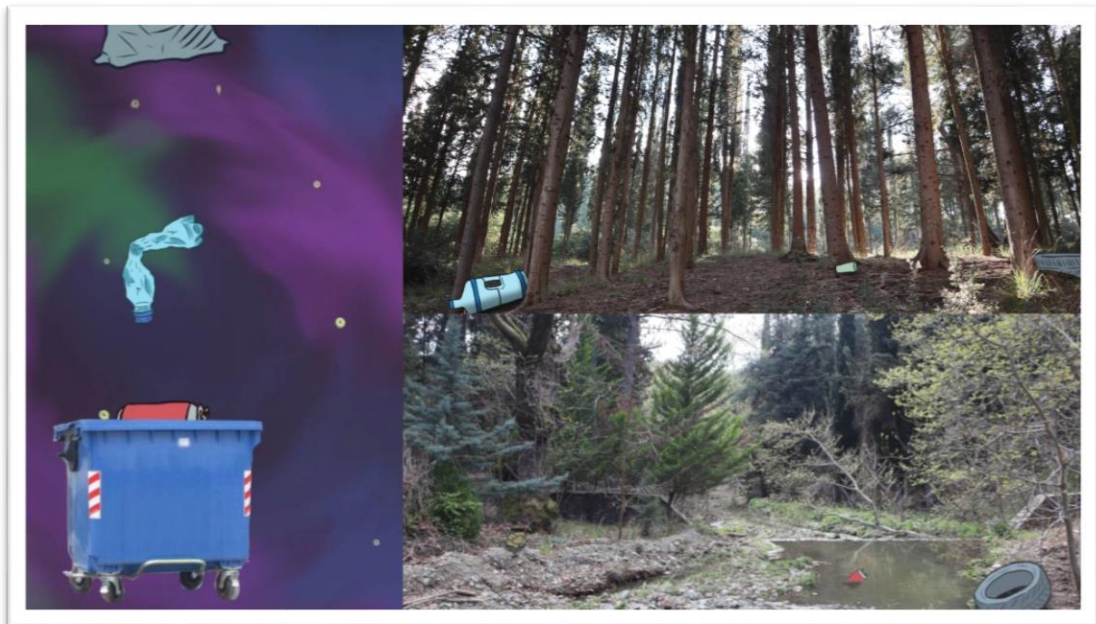

Εικόνα 9: *Κομμένος κορμός δέντρου*, Γκράσσο Ιωάννης, 2023

7.4 ΑΝΘΡΩΠΟΣ (ΦΩΤΙΑ)

Το τελευταίο μέρος του βίντεο αποτελεί μια ακτιβιστική κίνηση. Αρχίζει με την τεχνική του animation, δείχνοντας πως ο πλανήτης μας πλέον απαρτίζεται από σκουπίδια. Επηρεασμένος από τους Mandy Barker και Gregg Segal, στο πλάνο εμφανίζεται ένας κάδος απορριμμάτων να αιωρείται στο διάστημα. Σκουπίδια διαφόρων ειδών πέφτουν μέσα στον κάδο ώσπου αυτός διαλύεται και από μέσα εμφανίζεται ο πλανήτης γη. Άραγε έχουμε φτάσει σε σημείο που αναπόφευκτα η γη «είναι για πέταμα»; Έπειτα προστίθεται με τη τεχνική του κολάζ φυσικά τοπία που έχουν βρωμίσει από animation απορρίμματα. Ένα ελάχιστο δείγμα δηλαδή για τα απορρίμματα που έχουν κατακλύσει το πλανήτη και τον σκοτώνουν αργά αλλά σταθερά.

Εικόνα 10: *Animation & Collage*, Γκράσος Ιωάννης, 2023

Βρισκόμαστε τώρα στην ΑΓΕΤ Ηρακλής Βόλου. Αρχικά οι εικόνες παρουσιάζουν σκουπίδια από την περιοχή. Αποφασίζω να πάρω μαύρες σακούλες απορριμμάτων και να καθαρίσω ένα μικρό κομμάτι του χώρου. Η κάμερα έχει τοποθετηθεί μέσα στη σακούλα σκουπιδιών για να τονιστεί η άσχημη και αποκρουστική εικόνα τους. Τελικά οι σακούλες είναι τόσες πολλές που γεμίζουν το πλάνο, κρύβουν το εργοστάσιο. Συμβολικά, τα σκουπίδια πλέον είναι πρώτο πλάνο στη φύση, της οποίας η ομορφιά έχει κρυφτεί πίσω από τον σωρό των απορριμμάτων.

Επέλεξα να κάνω αυτή την κίνηση στην ΑΓΕΤ, στη τοποθεσία που βρίσκεται το εργοστάσιο, καθώς θεωρείται μεγάλη πηγή μόλυνσης του αέρα του Βόλου. Αισθάνθηκα την ανάγκη να πάρω θέση, να καταδείξω την καταστροφή και να ευαισθητοποιήσω όποιον δει το βίντεο. Η κίνηση αυτή αν και ατομική, μικρή, σαν σπίθα, μπορεί να γίνει μια εξαγνιστική φωτιά από πολλές τέτοιες κινήσεις ανθρώπων, η οποία αντί να κάψει τη φύση και το περιβάλλον, θα λειτουργήσει ευεργετικά, καίγοντας τα σκουπίδια και ό,τι καταστρέφει το πλανήτη μας. Η τοποθεσία βρίσκεται μεν στην ΑΓΕΤ αλλά είναι αντιπροσωπευτική για κάθε ΑΓΕΤ σ' όλο τον κόσμο.

Εικόνα 11: Σκουπίδια στη φύση, Γκράσσο Ιωάννης, 2023

Εικόνα 12: Σκουπίδια στην φύση & Performance, Γκράσσο Ιωάννης, 2023

8. ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

Προσπάθησα να δημιουργήσω ένα βίντεο που να απαρτίζεται από ένα σύνολο πρακτικών και επιτελέσεων. Όπως προανέφερα χρησιμοποιήθηκε performance / ακτιβισμός, καλλιτεχνικές κατασκευές, σκίτσο, γκράφιτι, φωτογραφία και animation. Με αυτές τις τεχνικές, το έργο κατέστη πολυδιάστατο, ενδιαφέρον για τον θεατή και πιο εύληπτο. Η αισθητική που κυριαρχεί είναι τόσο ο ρεαλισμός στην απεικόνιση της φύσης και της πραγματικότητας (εικόνες μόλυνσης από την καθημερινότητα), όσο και ο συμβολισμός μέσα από τις διάφορες τεχνικές.

9. ΧΩΡΟΙ ΚΑΙ ΤΟΠΟΘΕΣΙΕΣ

Οι χώροι που χρησιμοποιήθηκαν για να δημιουργηθεί το βίντεο ήταν ποικίλοι. Αρχικά καταγράφηκαν εικόνες από τη φοιτητική γειτονιά μου, στο κέντρο του Βόλου σε ώρα αιχμής οικοδομικών εργασιών. Έπειτα οι καλλιτεχνικές κατασκευές έλαβαν χώρα στο στούντιο μου. Τα υλικά που χρησιμοποιήθηκαν για τη μακέτα είναι παρμένα από τη παραλία Βόλου, περιοχή Αναύρου. Τέλος όλη η ακτιβιστική performance έγινε στην περιοχή του Λόφου της Γορίτσας, όπου βρίσκεται ανάμεσα στο Βόλο και στο εργοστάσιο της ΑΓΕΤ.

Εικόνα 13: Χάρτης με μέρη που γυρίστηκε το video art, Γκράσος Ιωάννης, 2023

10. ΑΚΤΙΒΙΣΤΙΚΗ ΤΕΧΝΗ

Χρόνο με το χρόνο πληθαίνουν οι ακτιβιστικές δράσεις, ατομικές ή συλλογικές, ανά τον κόσμο. Αναπτύσσονται κινήματα με στόχο τη σωτηρία του πλανήτη. Το Extinction Rebellion για παράδειγμα είναι ένα διεθνές, μη κομματικό κίνημα που ασκεί πίεση στις κυβερνήσεις να ενεργήσουν κατάλληλα για την κλιματική αλλαγή⁴. Επίσης η οργάνωση Last Generation μάχεται για έναν καλύτερο πλανήτη, στοχεύοντας στην ανάδειξη τη κλιματικής αλλαγής ως τη μέγιστη απειλή για την ανθρωπότητα αυτή τη στιγμή. Μέσα από τις δράσεις της ελπίζει σε έναν καλύτερα βιώσιμο πλανήτη τόσο για τους ανθρώπους όσο και για τα ζώα⁵.

Μαζί με αυτές, εκατοντάδες συλλογικές κινήσεις προσπαθούν με το δικό τους τρόπο να βελτιώσουν τη μολυσματική κατάσταση που επικρατεί, προσπαθώντας να πείσουν τις εκάστοτε κυβερνήσεις να λάβουν άμεσα μέτρα. Αυτό δείχνει πως ένα μέρος του κόσμου έχει αφυπνιστεί αλλά χρειάζονται κι άλλοι. Οι δράσεις που γίνονται παγκοσμίως, μπορούν να υπάρξουν και στην Ελλάδα. Υπάρχουν πολλοί, όπως κι εγώ, που βλέπουν αυτή τη δυσάρεστη πραγματικότητα και οργανώνονται ατομικά και δρουν. Θα ήταν ακόμα καλύτερο αν συσπειρωθούν αυτά τα άτομα και οργανώσουν κάτι ομαδικό. Ήδη υπάρχουν τέτοιες ομάδες, όπως οι The Cleaningans στη Καλαμαριά Θεσσαλονίκης. Πρόκειται για μια εθελοντική ομάδα Καθαρισμού η οποία υλοποιεί δράσεις με σύνθημα «σεβόμαστε το περιβάλλον, αλλάζουμε συνήθεια»⁶.

Ας γίνουν παράδειγμα αυτές οι ομάδες και ας πάρουμε στα δικά μας χέρι το μέλλον της χώρας μας. Όπως έδρασα εγώ, ατομικά και καθάρισα ένα μικρό μέρος στη

---

⁴ Πληροφορίες για την οργάνωση Extinction Rebellion ανακτήθηκαν από την ιστοσελίδα <https://rebellion.global/about-us/>

⁵ Πληροφορίες για την οργάνωση Last Generation ανακτήθηκαν από την ιστοσελίδα <https://www.last-generation.org/what-we-do>

⁶ Πληροφορίες για την ομάδα the Cleaningans ανακτήθηκαν από την προσωπική σελίδα στο facebook <https://www.facebook.com/thecleaningans/>

περιοχή ΑΓΕΤ του Βόλου, μπορεί να διοργανωθεί μια ομάδα ανθρώπων, που θα πάμε όλοι μαζί να καθαρίσουμε τη περιοχή και όπου υπάρχει δυνατότητα να γίνει δενδροφύτευση.

11. ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Τα τελευταία χρόνια η ανθρωπότητα βιώνει σοβαρές καταστροφές ως απόρροια της εκμετάλλευσης των φυσικών πόρων της γης. Ο άνθρωπος υποκρίνεται τον ηγέτη του κόσμου και δεν συλλογίζεται την καταστροφή που προκαλεί άμεσα στη φύση και στο περιβάλλον και έμμεσα στον ίδιον. Η τέχνη μας έχει δείξει πως δίνει τη δυνατότητα να αλλάξουμε αυτή τη κατάσταση. Μέσα από μικρές δράσεις ο κόσμος μας θα βελτιωθεί. Μέσα από τον ακτιβισμό θα δοθεί το παράδειγμα, θα αλλάξει η νοοτροπία και ευελπιστώ κάποια στιγμή να ζούμε αρμονικά με τη φύση και όχι εναντίον της. Μη ξεχνάμε άλλωστε πως εκείνη μας φιλοξενεί, είμαστε επισκέπτες και αναλώσιμοι.

Μαρασμός / Marasmus

<https://www.youtube.com/watch?v=fikUfuBzcSY>

12. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Roth, C. E. (1992) *Environmental Literacy: Its Roots Evolution, and Directions in the 1990s*. U.S., Massachusetts: ERIC Clearinghouse for Science, Mathematics and Environmental Education.

Kirk G.S., Raven J.E., Schofield M. (2006). *Οι Προσωκρατικοί φιλόσοφοι*. Αθήνα: Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης.

Mandy Barker Crown 2.5L. Ανακτήθηκε από: <https://www.mandy-barker.com/crown-251>

Gregg Segal, 7 Days of Garbage. Ανακτήθηκε από: <https://www.greggsegal.com/P-Projects/7-Days-of-Garbage/1/caption>

Bill Viola and Kira Pirov (Earth, air, fire and water). Ανακτήθηκε από: https://artandchristianity.org/ecclesiart-listings/bill-viola-kira-pirov-martyrs?fbclid=IwAR3DO7IRyR0M98gwRZlj92DDXk2K1ygAN_ZK1jYVLb5ZZIOniCsZHinvMNM

Extinction Rebellion. Ανακτήθηκε από: <https://rebellion.global/about-us/>

Last Generation. Ανακτήθηκε από: <https://www.last-generation.org/what-we-do>